

أَلَا إِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمُوتِ وَالْأَرْضِ ۚ أَلَا إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ
 حَقٌّ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٥٥﴾ هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ
 وَيَأْتِيهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَتْكُمْ مَوْعِظَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَ
 شِفَاءٌ لِمَا فِي الصُّدُورِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ ﴿٥٦﴾ قُلْ بِفَضْلِ اللَّهِ وَبِرَحْمَتِهِ
 فَبِذَلِكَ فَلْيَفْرَحُوا ۖ هُوَ خَيْرٌ مِّمَّا يَجْمَعُونَ ﴿٥٧﴾ قُلْ أَرَأَيْتُمْ
 مَا أَنْزَلَ اللَّهُ لَكُمْ مِنْ رِزْقٍ فَجَعَلْتُمْ مِنْهُ حَرَامًا وَحَلَالًا ۚ
 قُلْ أَلَا إِنَّ اللَّهَ أَدْنَىٰ لَكُمْ ۖ أَمْ عَلَى اللَّهِ تَفْتَرُونَ ﴿٥٨﴾
 وَمَا ظَنُّ الَّذِينَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ۗ
 إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَشْكُرُونَ
 ﴿٥٩﴾ وَمَا تَكُونُ فِي شَأْنٍ وَمَا تَتْلُوا مِنْهُ مِنْ قُرْآنٍ وَلَا
 تَعْمَلُونَ مِنْ عَمَلٍ إِلَّا كُنَّا عَلَيْكُمْ شُهُودًا إِذْ تُفِيضُونَ فِيهِ ۚ وَ مَا يَعِزُّبُ
 عَنْ رَبِّكَ مِنْ مِثْقَالِ ذَرَّةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ
 وَلَا أَصْغَرَ مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْبَرَ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ﴿٦٠﴾

درس سوم

معجزه جاویدان

اشاره به بعثت پیامبر (ص)

ستاره ای بدرخشید و ماه مجلس شد دل رمیده ما را اینس و مونس شد

نگار من که به مکتب زلفت و خط توث ^{به اشاره چشم یا ابرویی} به غمزه مسئله آموز صد مدرس شد

بیانگر آمی و درس نخوانده بودن پیامبر (ص) از اعجاز محتوایی قرآن

قرآن کریم، آخرین کتاب الهی است که بر خاتم پیامبران نازل شده و گواه و دلیل نبوت ایشان است.

در این درس به بررسی این موضوع می پردازیم تا بدانیم:

اولاً چرا معجزه جاوید پیامبر خاتم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ از نوع کتاب است؟

ثانیاً قرآن کریم از چه جهاتی معجزه است؟

۱. آیت یا معجزه به چه معناست؟

۲. کارهای خارق العاده پیامبران در قرآن ..... نام دارد و اندیشمندان اسلامی به این کارها ..... می گفتند.

پاسخ: آیت - معجزه

تصور کنید که شما در چند هزار سال قبل زندگی می کردید و یک روز می شنیدید که شخصی به نام موسی خود را پیامبر خدا معرفی کرده است و ادعا می کند از جانب خدا برای هدایت انسان ها دستوراتی را آورده است. شما چگونه یقین می کردید که او در ادعایش صادق است و واقعاً از جانب خدا آمده است؟

۱) هرگاه پیامبری از سوی خداوند مبعوث می شد، برای اینکه مردم دریابند که وی با خداوند ارتباط دارد و از طرف او مأمور به پیامبری شده است، کارهای خارق العاده ای انجام می داد که هیچ کس بدون تأیید و اذن خداوند قادر به انجام آنها نبود. قرآن کریم این کارهای خارق العاده را «آیت» یعنی نشانه و علامت نبوت می خواند و اندیشمندان اسلامی آن را معجزه می نامند (زیرا عجز و ناتوانی سایر افراد در این امور آشکار می شود).^۳ البته (معجزات پیامبران گذشته، فقط برای مردم آن زمان قابل مشاهده بود و امروز اثری از آنها باقی نمانده است).^۴

به نظر شما معجزه آخرین پیامبر الهی که دینش برای مردم تمامی دوران ها تا روز قیامت خواهد بود، چگونه باید باشد؟

بیانگر: دعوت به مبارزه (تحدی)

مخاطب دعوت: شکاکان در الهی بودن قرآن

معجزه آخرین پیامبر الهی باید به گونه ای باشد که:

۵) ۱- مردم زمان خودش به معجزه بودن آن اعتراف کنند و آن را فوق توان بشری بدانند.

محتوای دعوت: آوردن سوره ای مثل سوره های قرآن

۲- آیندگان هم معجزه بودن آن را تأیید کنند.^۵

برای اثبات نهایت عجز و ناتوانی شکاکان

از این رو، خداوند معجزه اصلی پیامبر اکرم ﷺ را قرآن کریم قرار داد؛ معجزه ای از جنس «کتاب»؛ کتابی که هیچ کس توان آوردن مانند آن را ندارد.^۶ (خداوند به کسانی که در الهی بودن قرآن کریم شک دارند، پیشنهاد کرده است تا کتابی همانند آن را بیاورند^۲ و برای اینکه عجز و ناتوانی آنها را نشان دهد، این پیشنهاد را به ده سوره کاهش داده است^۳ و برای اثبات نهایت عجز و ناتوانی آنان، پیشنهاد آوردن حتی یک سوره مانند سوره های قرآن را هم به آنها داده است):^۷

آیامی گویند: او به دروغ آن [قرآن] را به خدا نسبت داده است؟

بگو: اگر می توانید یک سوره همانند آن را بیاورید.

عَلَمٌ أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ

مَعْلُوقٌ قُلْ فَاتُوا بِسُورَةٍ مِثْلِهِ^۶

۷) (این دعوت به مبارزه را «تحدی» می گویند و خداوند تأکید می کند که هیچ گاه، هیچ کس نمی تواند

۱- فرق معجزه با کارهای خارق العاده مرتاضان و ساحران و تردستان هم همین است که کارهای آنان با تعلیم و تمرین قابل یادگیری است، اما کار پیامبران به گونه ای است که آنان بدون آموزش قبلی معجزه می کنند و هیچ گاه مغلوب کار دیگران واقع نمی شوند، مثلاً وقتی عصای حضرت موسی عليه السلام به اژدها تبدیل می شد، بر کارهای ساحران غلبه می کرد. همچنین هیچ کس نمی توانست مانند آن را انجام دهد.

۳. چرا اندیشمندان اسلامی کارهای خارق العاده ی پیامبران را معجزه می نامیدند؟

۴. ویژگی معجزات پیامبران گذشته (پیامبران قبل از حضرت محمد (ص)) چیست؟

۵. معجزه ی آخرین پیامبر الهی باید چه ویژگی هایی داشته باشد؟

دعوت به مبارزه (تحدی) معلول شکاکیت در الهی بودن قرآن

۸. آسان ترین راه برای غیر الهی نشان دادن قرآن کریم چیست؟

نتیجه ی تحدی: ناتوانی در آوردن همانند کتاب قرآن، هر چند انس و جن در این راه پشتیبان هم باشند.

در این مبارزه پیروز شود و همانند قرآن را بیاورد) ۷

بگو: اگر تمامی انس و جن جمع شوند
تا همانند قرآن را بیاورند،
نمی توانند همانند آن را بیاورند،
هر چند پشتیبان هم باشند.

قُلْ لِّئِنِ اجْتَمَعَتِ الْإِنْسُ وَالْجِنَّ
عَلَىٰ أَنْ يَأْتُوا بِمِثْلِ هَذَا الْقُرْآنِ
لَا يَأْتُونَ بِمِثْلِهِ
وَ لَوْ كَانَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ ظَهِيرًا ۱

از آن روز که قرآن کریم دعوت به مبارزه را اعلام کرده است، بیش از چهارده قرن می گذرد و این دعوت همچنان ادامه دارد. مخالفان سرسخت اسلام از همان ابتدای نزول قرآن کریم تاکنون، در این باره تلاش بسیاری کرده اند تا عظمت قرآن را زیر سؤال ببرند، اما نتوانسته اند سوره ای حتی به اندازه سوره «کوثر» بیاورند که اندیشمندان و متخصصان زمان، برابری آن را با سوره ای از قرآن بپذیرند؛ در حالی که آسان ترین راه برای غیر الهی نشان دادن اسلام و قرآن کریم، آوردن سوره ای مشابه یکی از سوره های این کتاب الهی است) ۸

آری، از گذشته دور تا امروز، مخالفان قرآن کریم متن هایی ارائه کرده اند که برای افراد غیر متخصص ممکن است بی عیب جلوه کند، اما تاکنون هیچ یک از این متن ها در مراکز علمی و تخصصی، مورد قبول واقع نشده است و جملگی به فراموشی سپرده شده اند.

فعالیت کلاسی

به نظر شما چرا خداوند معجزه آخرین پیامبر خود را کتاب قرار داده است؟ به دلیل اینکه حضرت محمد (ص) دینش برای مردم همه ی دوران ها تا روز قیامت است خداوند معجزه اصلی اش را جنس علم (کتاب) قرار داد تا مردم زمان خود و آیندگان به حقانیت پیامبری او و دین اسلام پی ببرند.

پاسخ به سؤالات شما

برخی می پرسند که آیا پیامبر خاتم ﷺ به غیر از معجزه جاوید خود، که متعلق به همه عصرها و دوران هاست، معجزات دیگری نیز برای مردم زمان خود داشته اند؟
پاسخ اینکه: بله، پیامبر در کنار معجزه اصلی خود (قرآن) معجزات دیگری نیز داشت. معجزاتی مانند حرکت کردن و دو نیم شدن درخت به دستور ایشان، شق القمر و ... .

حضرت علی علیه السلام در یکی از سخنان خود می فرمایند:

من با پیامبر اکرم ﷺ بودم که گروهی از بزرگان قریش آمدند و گفتند: ما از تو چیزی می خواهیم که اگر بپذیری و انجام دهی، پی می بریم که تو فرستاده خدا هستی و اگر انجام ندهی، بر ما مشخص می شود که جادوگر و دروغگویی.

پیامبر پرسید: چه می خواهید؟ گفتند: به آن درخت بگو از ریشه درآید و در پیش روی تو بایستد. پیامبر گفت: خدا بر هر کاری تواناست. آیا اگر خدا برای شما چنین کند، ایمان می آورید؟ گفتند: آری.

پیامبر فرمود: اکنون آنچه خواسته اید به شما نشان خواهم داد، ولی می دانم که به راه خیر باز نمی گردید.

سپس به درخت اشاره کرد و فرمود: ای درخت، اگر به خدا و روز جزا ایمان داری و می دانی که من پیامبر خدا هستم، به اذن خدا از ریشه درآی و در برابر من بایست. درخت با ریشه هایش از زمین کنده شد و نزد پیامبر آمد و شاخه های بالایی خود را بر رسول الله ﷺ سایبان کرد و یکی از شاخه هایش را نیز بر شانه من نهاد که در طرف راست آن حضرت بودم.

آن گروه به آن نگریستند و از روی تکبر و گردنکشی گفتند: حال دستور بده نیمی از آن، نزد تو بیاید و نیم دیگر جای خودش بماند. پیامبر فرمان داد. نیمی از درخت نزد او آمد. آنها از روی کبر و سرکشی گفتند: حال دستور بده تا به نیم دیگر خود ملحق شود. پس پیامبر امر فرمود و درخت بازگشت.

من گفتم: لا اله الا الله. ای رسول خدا، من نخستین کسی هستم که به تو ایمان آورده ام و نخستین کسی هستم که گواهی می دهم درخت با فرمان خدا و برای تصدیق نبوت و بزرگداشت دعوت رسالت، آنچه را خواستی، انجام داد.

بزرگان قریش گفتند: این مرد جادوگری دروغ گوست و در جادوگری مهارت خیلی زیادی دارد. سپس گفتند: آیا جز این (مقصودشان من بودم) کسی تو را در کارت تصدیق می کند؟^{۱۰}

جنبه های اعجاز قرآن کریم

هر کتابی از دو جنبه قابل بررسی است: اول از جنبه لفظی و دوم از جنبه محتوایی؛ قرآن کریم در هر دو جنبه معجزه است:

۱- اعجاز لفظی

^{۱۰} (خداوند برای بیان معارف ژرف و عمیق قرآن، زیباترین و مناسب ترین کلمات و عبارات را انتخاب کرده است تا به بهترین وجه، معنای مورد نظر را برساند و دل های آماده را به سوی حق جذب کند. هر کس با زبان عربی آشنا باشد، به محض خواندن قرآن، در می یابد که آیات آن با سایر سخن ها کاملاً فرق می کند و به شیوه ای خاص بیان شده است)^{۱۰}

۱۱. کدام حقیقت قرآن از همان آغاز نزول مورد توجه همگان و حتی مخالفان قرار گرفت؟

پاسخ: اعجاز لفظی قرآن و متفاوت و خاص بودن آن با سایر سخن ها در زبان عربی

۱۲. چه چیزی سبب شد که سران مشرکان مردم را از شنیدن آیات قرآن منع کنند؟

۱۳. منع و مجازات مردم از شنیدن آیات قرآن ناظر بر کدام جنبه اعجاز قرآن است؟ پاسخ: اعجاز لفظی
فیلم (۱): عکس العمل غیر مسلمانان هنگام شنیدن آیات قرآن

این حقیقت، از همان آغاز نزول مورد توجه همگان و حتی مخالفان قرار گرفته بود^{۱۲}. (ساختار زیبا و آهنگ موزون و دلنشین کلمه‌ها و جمله‌ها، شیرینی بیان و رسایی تعبیرات با وجود اختصار سبب شده بود که سران مشرکان، مردم را از شنیدن قرآن منع کنند و اگر کسی برای شنیدن قرآن نزد پیامبر می‌رفت، یا از پشت دیوار خانه پیامبر، به قرآن خواندن ایشان گوش فرا می‌داد، او را مجازات می‌کردند)^{۱۲}
همین زیبایی لفظی، سبب نفوذ خارق‌العاده این کتاب آسمانی در افکار و قلوب در طول تاریخ شده است و بسیاری از مردم به خصوص ادیبان و اندیشمندان تحت تأثیر آن مسلمان شده‌اند.
فیلم (۲): پس از مشاهده این تلاوت زیبا، احساس درونی خود را بیان کنید.

۱۴. کدام جنبه اعجاز قرآن سبب نفوذ خارق‌العاده آن در افکار و قلوب مردم در طول تاریخ شده است؟ اعجاز لفظی

۱۵. کدام جنبه اعجاز قرآن سبب مسلمان شدن بسیاری از مردم از جمله ادیبان و اندیشمندان شده است؟ اعجاز لفظی

دانش تکمیلی (۱)

اگر مایلید با نمونه‌هایی از کسانی که با شنیدن تلاوت قرآن تحت تأثیر زیبایی لفظی و آهنگ موزون آن قرار گرفته و مسلمان شده‌اند، آشنا شوید به سایت گروه قرآن و معارف بخش «دانش تکمیلی» مراجعه کنید.

۱۶. کدام جنبه اعجاز قرآن نشان می‌دهد که این کتاب آسمانی از قلم هیچ دانشمندی تراوش نکرده است؟

پاسخ: اعجاز محتوایی قرآن

۲- اعجاز محتوایی

گذشته از اعجاز لفظی، قرآن کریم از نظر محتوا و مطالب آن ویژگی‌هایی دارد که نشان می‌دهد از قلم هیچ دانشمندی تراوش نکرده است، چه رسد به شخصی که قبل از آن، چیزی نوشته و آموزشی ندیده است. این جنبه از اعجاز برای کسانی که زبان قرآن را نمی‌دانند و فقط از ترجمه‌ها استفاده می‌کنند نیز قابل فهم و ادراک است. برخی از این جنبه‌های اعجازی عبارت‌اند از:

۱۸ (الف) انسجام درونی در عین نزول تدریجی^{۱۸} می‌دانیم که آثار و نوشته‌های اولیه دانشمندان و متفکران با آثار دوران پختگی آنها متفاوت است. از این رو، دانشمندان معمولاً در نوشته‌های گذشته خود تجدیدنظر می‌کنند و اگر بتوانند، کتاب‌های گذشته خود را اصلاح می‌نمایند.

۱۹ (با اینکه بیش از شش هزار آیه قرآن کریم در طول ۲۳ سال^{۱۹} به تدریج نازل شده و درباره موضوعات متنوع سخن گفته است، نه تنها میان آیات آن، تعارض و ناسازگاری نیست، بلکه آیاتش دقیق‌تر از اعضای یک بدن با یکدیگر هماهنگی دارند و همدیگر را تأیید می‌کنند)^{۱۹}

۱۷. از اعجازهای قرآن، اعجاز ..... برای کسانی که زبان عربی نمی‌دانند و فقط از ترجمه استفاده می‌کنند

نیز قابل فهم و درک است. پاسخ: محتوایی

۱۸. جنبه‌های اعجاز محتوایی قرآن کریم را نام ببرید؟

۱۹ "انسجام درونی در عین نزول تدریجی" که از اعجاز محتوایی قرآن کریم است را توضیح دهید.

ترجمه آیه: پس آیا در قرآن تدبیر نمی کنند؟ و اگر از نزد غیر خدا بود، قطعاً در آن ناسازگاری بسیار می یافتند.

تدبیر در قرآن

خداوند در قرآن می فرماید: **بیانگر انسجام درونی در عین نزول تدریجی**
عدم ناسازگاری و اختلاف در قرآن معلول الهی بودن آن

أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْقُرْآنَ وَ لَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوَجَدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا كَثِيرًا^۱

با توجه به این آیه بیان کنید چرا خداوند بر این نکته تأکید دارد که اگر قرآن از جانب غیر خدا بود، قطعاً ناسازگاری و اختلافات زیادی در آن یافت می شد؟ زیرا خداوند می خواهد بگوید با توجه به عدم ناسازگاری و تعارض در قرآن که در طی ۲۳ سال نازل شد این کتاب نمی تواند از ذهن پیامبر (ص) باشد.

۱۸ (ب) تأثیر ناپذیری از عقاید دوران جاهلیت^{۱۸} (در هر دوره ای از زمان، مجموعه ای از افکار، عقاید و آداب و رسوم که از آن به فرهنگ تعبیر می شود، مردم را کم و بیش تحت تأثیر قرار می دهد. فرهنگ مردم حجاز آمیزه ای از عقاید نادرست و آداب و رسوم خرافی و شرک آلود بود. با وجود این، قرآن کریم نه تنها از این فرهنگ تأثیر نپذیرفت، بلکه به شدت با آداب جاهلی و رسوم خرافی آن مبارزه کرد و به اصلاح جامعه پرداخت و از موضوع هایی همچون عدالت خواهی، علم دوستی، معنویت و حقوق برابر انسان ها سخن گفته است)^{۲۱}

۱۸ (ج) جامعیت و همه جانبه بودن^{۱۸} (با وجود اینکه قرآن کریم چهارده قرن پیش نازل شده، اما در مورد همه مسائل مهم و حیاتی که انسان در هدایت به سوی کمال بدان نیاز دارد، سخن گفته و چیزی را فروگذار نکرده است. این کتاب فقط از امور معنوی، یا آخرت و رابطه انسان با خدا سخن نمی گوید؛ بلکه از زندگی مادی و دنیوی انسان، مسئولیت های اجتماعی و رابطه وی با انسان های دیگر سخن می گوید و برنامه ای جامع و همه جانبه را در اختیارش قرار می دهد)^{۲۲}

۲۵. امام باقر علیه السلام می فرماید: «خداوند آنچه را که امت تا روز قیامت به آن احتیاج دارد، در کتابش [قرآن] آورده است.»^۲ در این حدیث منظور از «آنچه مورد نیاز است» چه چیزی است؟

البته روشن است که^{۲۵} (منظور از آنچه مورد نیاز است، نیازهای مربوط به برنامه زندگی و هدایت انسان هاست؛ یعنی همان نیازهایی که پیامبران به خاطر آنها فرستاده شده اند).^{۲۵}

فیلم (۳): بعد از مشاهده فیلم بگویند علت اصلی اسلام آوردن جوان استرالیایی چه بوده است؟

۱۸ (د) ذکر نکات علمی بی سابقه^{۱۸} در جامعه ای که علم و دانش جایگاهی نداشت و خبری از رشته هایی مانند فیزیک، زیست شناسی، گیاه شناسی و ستاره شناسی نبود، قرآن کریم به برخی نکات علمی اشاره

۱- سوره نساء، آیه ۸۲.

۲- «إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى لَمْ يَدَعْ شَيْئًا تَحْتَاجُ إِلَيْهِ الْأُمَّةُ إِلَّا أُنزِلَ فِي كِتَابِهِ». (اصول کافی، کلینی، ج ۱، ص ۲۶۱)

۲۳. کدام ویژگی قرآن کریم گویای این است که قرآن بسیار فراتر از علم آن روز جامعه سخن گفته است؟ این

ویژگی به کدام اعجاز قرآن کریم اشاره دارد؟ پاسخ: ذکر نکات علمی - اعجاز محتوایی

۲۴. دو مورد از نکات علمی بی سابقه که در قرآن کریم آمده است را ذکر کرده و هر کدام را توضیح دهید؟

می کند که در تمام دنیای آن روز بی سابقه بود و بعدها به مرور زمان توسط دانشمندان کشف گردید.^۱ اشاره به این قبیل نکات علمی، گویای آن است که قرآن کریم بسیار فراتر از علم آن روز جامعه سخن گفته و ذکر این قبیل نکات علمی فقط از کسی ساخته است که آگاه به همه علوم باشد؛ یعنی خداوند متعال. به چند نمونه از نکات علمی قرآن کریم توجه کنید:

۲۴ (۱) - حرکت زمین: چهار قرن پیش در سرزمین اروپا، گالیله به دلیل اینکه زمین را متحرک خوانده

بود، در دادگاه محاکمه شد. در آن دوران تصور بر این بود که زمین ثابت است و خورشید و سایر سیارات به دور آن می چرخند. اما در چهارده قرن پیش و در زمانی که هیچ یک از ابزارهای نجومی امروزی در دست بشر نبود، قرآن کریم در آیات خود به حرکت زمین اشاره می کند که از آن جمله، تشبیه زمین به ذلول است.^۲ ذلول به شتری گفته می شود که به گونه ای حرکت می کند که سوار خود را نمی آزد. تشبیه زمین به «ذلول» به خوبی به حرکت هموار و همراه با آرامش زمین اشاره دارد.

فیلم (۴)

۲- انبساط جهان: نظریه انبساط جهان، یکی از مهم ترین کشفیات نجومی انسان در قرن بیستم

است. بر طبق این نظریه، کهکشانشانها با سرعت فوق العاده ای در حال حرکت و فاصله گرفتن از یکدیگرند که در نتیجه آن، جهان هستی مدام در حال گسترش و انبساط است. مطلبی که خداوند در قرآن کریم به آن اشاره کرده است (۲۴)

وَ السَّمَاءَ بَنَيْنَاهَا بِأَيْدٍ وَإِنَّا لَمُوسِعُونَ^۳

و آسمان را با قدرت خود برافراشتیم و همواره آن را وسعت می بخشیم.

اشاره به انبساط جهان از نکات علمی بی سابقه

دانش تکمیلی (۲)

یکی دیگر از نمونه های اعجاز محتوایی قرآن، خبر دادن قرآن از حوادث آینده به مسلمانان صدر اسلام بود. اگر علاقه مندید می توانید برای آشنایی با نمونه هایی از این اخبار، به سایت گروه قرآن و معارف، بخش «دانش تکمیلی» مراجعه کنید.

۱- البته، قرآن کتاب هدایت است، نه کتابی درباره علوم. به همین جهت اگر گاهی به یک نکته علمی می پردازد، برای نشان دادن عظمت خلقت و واداشتن انسانها به تفکر در جهان است. از این روست که این نکات علمی را به صورت کوتاه و در حد اشاره مطرح می کند.

۲- سوره ملک، آیه ۱۵.

۳- سوره ذاریات، آیه ۴۷.

پاسخ تدبیر در قرآن پایین: درس نخوانده بودن پیامبر (ص) در واقع تاکیدی بر نبوت وی بود - اگر قرآن بر شخص دانشمند و یا درس خوانده ای نازل می شد ممکن بود مردم فکر کنند که قرآن زاییده تفکرات و دانش آن شخص است و از طرف خداوند نیست

تدبیر در قرآن

با توجه به آیه زیر، چرا خداوند معجزه جاوید خود را توسط پیامبری به دست مردم رساند که نزد هیچ کس درس نخوانده بود؟ اگر این کتاب توسط یکی از درس خواندگان و دانشمندان جامعه آورده می شد، ممکن بود چه شک و شبهه ای ایجاد شود؟ پاسخ بالای صفحه

وَمَا كُنْتُمْ تَتْلُوا مِنْ قَبْلِهِ مِنْ كِتَابٍ وَلَا تَخُطُّهُمْ بِيَمِينِكُمْ إِذَا لَارْتَابَ الْمُبْطِلُونَ^۱
و پیش از آن هیچ نوشته ای را نمی خواندی و با دست خود، آن را نمی نوشتی که در آن صورت،

اهل باطل به شک می افتادند. ◀ اشاره به اُمی بودن و درس نخوانده بودن پیامبر (ص)

◀ جلوگیری از شک کجروان در الهی بودن قرآن معلول درس نخوانده (حضرت محمد)

بیشتر بدانیم

آشنایی با بزرگ ترین خبرگزاری تخصصی قرآن کریم در جهان اسلام
خبرگزاری بین المللی قرآن که با عبارت اختصاری «ایکنا، IQNA» شناخته می شود با هدف اطلاع رسانی سریع اخبار و رویدادهای قرآنی و دینی کشور و جهان ایجاد شده است. محوریت زدایی از معارف قرآن کریم و سوق دادن جامعه به سوی سبک زندگی قرآنی در عرصه های مختلف یکی دیگر از اهداف این خبرگزاری است. خبرگزاری ایکنا به ۱۹ زبان زنده دنیا به تولید خبر می پردازد. این اخبار به صورت روزانه بر روی خروجی این خبرگزاری ارسال می شود.

این خبرگزاری بخش اعظمی از نیاز روزانه به خبر قرآنی در سطح کشور را از طریق بیش از ۵۳۰ خبرنگار فعال افتخاری خود تأمین می کند. بسیاری از خبرنگاران افتخاری ایکنا در طول این سال ها در جشنواره های

مختلف و بلاگ نویسی، دینی و رسانه ای و حتی عرصه های علمی کشور صاحب افتخار و کسب رتبه شده اند که همه این افتخارات را از برکت خدمت به قرآن می دانند.

شما نیز می توانید یکی از خبرنگاران افتخاری این خبرگزاری باشید.

پاسخ ۱: برای این که به مرور زمان اندیشه های ایشان کامل تر و پخته تر می شود پس در نظریات گذشته ی خود تجدید نظر می کنند - با اینکه بیش از شش هزار آیه در طول ۲۳ سال به تدریج نازل شده و درباره موضوعات متنوع سخن گفته شده نه تنها میان آیات تعارض و ناسازگاری نیست بلکه آیاتش دقیق تر از اعضای یک بدن هماهنگی دارند و هم دیگر را تایید می کنند.

اندیشه و تحقیق

۱- به نظر شما چرا اندیشه دانشمندان به مرور زمان تغییر می کند؟ این ویژگی چگونه الهی بودن قرآن را اثبات می کند؟ پاسخ بالای صفحه

۲- با توجه به دو متن زیر، به سؤالات پاسخ دهید :

الف) شاید نتوان کتابی را در جهان یافت که در آن به اندازه قرآن کریم به تعقل، تفکر و علم دوستی تأکید شده باشد. در این کتاب، بیش از ۷۷۰ بار از علم، ۱۸۵ بار از گوش دادن و توجه کردن، ۴۹ بار از عقل، ۱۸ بار از فکر کردن، ۱۳۲ بار از تبیین و دلیل و نیز دهها کلمه دیگر مانند قلم و کتاب که به تفکر و علم مربوط می شوند، نام برده شده است. همچنین آیات متعددی در نکوهش جهل، غفلت و تعقل نکردن وجود دارد.

ب) در جامعه آن روز عربستان و حتی دیگر نقاط جهان، کرامت زنان نادیده گرفته می شد. به گونه ای که اگر خانواده ای فرزند دختر به دنیا می آورد، احساس شرم می کرد.^۱ در چنین فضایی، قرآن کریم با بیان کرامت زن و تساوی وی با مرد در انسانیت اعلام کرد: هر کس، از مرد و زن، عمل صالح انجام دهد و اهل ایمان باشد، خداوند به او حیات پاک و پاکیزه می بخشد؛^۲ و عمل هیچ مرد و زنی را ضایع نمی کند.^۳ علاوه بر این، قرآن کریم برای زن حقوق خانوادگی و اجتماعی قائل شد، در مالکیت به او استقلال بخشید و درآمد کارش را از آن خودش دانست؛ هزینه خانواده را از دوش او برداشت و بر دوش مرد قرار داد و به خصوص بر کرامت، عزت و عفافش تأکید کرد تا در جامعه مورد سوءاستفاده مرد قرار نگیرد.

اعجاز محتوایی جنبه تاثیر ناپذیری از عقاید دوران جاهلیت

• متن الف به کدام یک از جنبه های اعجاز قرآن کریم اشاره می کند؟

• متن ب به کدام یک از انواع اعجاز محتوایی اشاره می کند؟ تاثیر ناپذیری از عقاید دوران جاهلیت

پیشنهاد

در یک کار تحقیقی برخی نمونه های دیگر از اعجازهای علمی قرآن را پیدا و در کلاس بیان کنید.

۱- سوره نحل، آیه ۵۸.

۲- سوره نحل، آیه ۹۷.

۳- سوره آل عمران، آیه ۱۹۵.